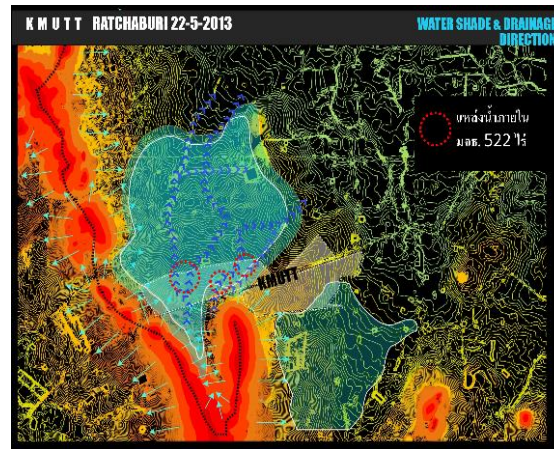

ป่าเต็งรัง มจร.ราชบุรี

"ป่าเต็งรัง" เรียกชื่อป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ของพืช จุลินทรีย์ แมลงและสัตว์เช่นนก ไก่ป่า สัตว์เลื้อยคลาน กระต่าย กระรอก ป่าเต็งรังจึงมีความสำคัญทางธรรมชาติและเป็นส่วนหนึ่งของวงจรชีวิตโลก ที่สามารถรักษาสมดุลเชิงนิเวศและคงความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างสมดุล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ราชบุรี ตั้งอยู่ในพื้นที่กว่า 1,117 ไร่ ของตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ภูมิประเทศลาดลงจากเขาสนและเป็นป่าเต็งรังที่แห้งแล้งตามฤดูกาล จากบริบททางธรรมชาติที่ทำนาย มหาวิทยาลัยได้วางแผนนโยบายพัฒนาวิทยาเขตโดยมุ่งรักษาสีเขียวเดิมไว้ให้มากที่สุด พร้อมกำหนดพื้นที่สำหรับการจัดการศึกษา ที่อยู่อาศัย และพื้นที่อนุรักษ์ให้มีความสมดุล ภายใต้แนวคิด Green and Clean Campus มหาวิทยาลัยได้ออกแบบพื้นที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้และการอยู่อาศัยแบบ Residential College ส่งเสริมการใช้ชีวิตร่วมกันของนักศึกษาและบุคลากรท่ามกลางพื้นที่สีเขียวที่ร่มรื่น ภูมิทัศน์โดยรวมได้รับการออกแบบให้ผสมผสานพรรณต่างถิ่นเข้ากับระบบนิเวศป่าเต็งรังอย่างมีคุณค่า สร้างบรรยากาศการเรียนรู้

เนื่องจากพื้นที่มีข้อจำกัดด้านน้ำตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง มหาวิทยาลัย จึงพัฒนาระบบจัดการน้ำอย่างเป็นระบบผ่านการศึกษาและออกแบบภูมิทัศน์ด้วยหลักวิชาการ โดยขุดบ่อน้ำจำนวน 6 บ่อ เพื่อกักเก็บน้ำรวมกว่า 200,000 ลูกบาศก์เมตร รองรับทั้งการใช้น้ำในปัจจุบันและการขยายตัวของวิทยาเขตในอนาคต นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญต่อการจัดการน้ำดีและน้ำเสียเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ป่าเต็งรังใน มจร. วิทยาเขตราษฎร์บุรี มีลักษณะโครงสร้างแบ่งเป็น 2 ชั้นเรือนยอด ไม่นับพืชชั้นพื้นป่า เรือนยอดชั้นบนสูงประมาณ 7-8 เมตร ขึ้นอยู่ในบริเวณที่มีดินตื้น ลักษณะเป็นหินศิลาแลง มีหินโผล่ปกคลุม เป็นบริเวณกว้าง และมีความแห้งแล้ง พันธุ์ไม้สำคัญที่พบในป่าเต็งรังส่วนใหญ่เป็น

ไม้วงศ์ยาง Dipterocarpaceae ซึ่งเป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ที่สามารถปรับตัวให้เติบโตได้ดีในสภาพพื้นที่แห้งแล้งและดินค่อนข้างตื้นของป่าเต็งรัง ไม้ที่พบได้บ่อย พรรณไม้เด่นในเรือนยอดชั้นบน ได้แก่ เต็ง รัง เหียง พลวง และพะยอม ส่วนเรือนยอดชั้นไม้พุ่ม ได้แก่ กล้วยเต่า ประดู่เหล็ก ปรังเหลียม ปุ่มเป้ง เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบ **ไม้ในสกุล Bauhinia** เป็นพรรณไม้ในวงศ์ถั่วที่มีเสน่ห์เฉพาะตัว ด้วยรูปทรงใบแปลกตาแยกเป็นสองแฉกคล้ายรูปหัวใจหรือไต ทำให้ดูอ่อนโยนและน่าหลงใหล พบได้ทั้งแบบไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม และไม้เลื้อย ซึ่งช่วยเพิ่มความหลากหลายให้กับธรรมชาติ ชนิดที่พบได้บ่อยและโดดเด่นในป่าเต็งรัง เช่น อรพิม แสงพยับ และเสี้ยวป่า ต่างผลัดเปลี่ยนกันออกดอกสร้างสีสันให้ป่าในแต่ละฤดูกาล ไม้เพียงเป็นความงามทางธรรมชาติ แต่ยังเป็นสื่อให้ทุกช่วงวัยได้เรียนรู้ถึงความงดงาม ความหลากหลาย และความสัมพันธ์อันละเอียดอ่อน ของระบบนิเวศในผืนป่าอีกด้วย

ไม้ในสกุล *Bauhinia*

พืชหัวเป็นกลุ่มพืชชั้นล่าง ช่วยปกคลุมพื้นดิน เก็บความชื้น และป้องกันการพังทลายของดิน เมื่อถึงฤดูฝน พืชเหล่านี้จะแตกยอดและผลิตดอกสีสดใสสร้างความมีชีวิตชีวาให้กับผืนป่า ตัวอย่างเช่น เปราะป่า และอวแดง-อวขาว หรือที่รู้จักกันว่ากระเจียว จนเป็นที่มาของชื่อหมู่บ้านซึ่งเป็นที่ตั้งของมจร.ราชบุรี คือหมู่บ้านรางดอกอว ต.รางบัว นอกจากความงามตามธรรมชาติแล้ว พืชหัวเหล่านี้ยังมีคุณค่าทางสมุนไพรและอาหาร

ป่าเต็งรังนั้นเป็นป่าแห้งผลัดใบที่มีความหลากหลายของชนิดพันธุ์น้อยกว่าป่าชื้น แต่มีความเฉพาะตัวสูง เนื่องจากสภาพดินตื้น ความชื้นต่ำ และอุณหภูมิผันผวน การดำรงอยู่ของป่าในลักษณะนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุและการหมุนเวียนธาตุอาหาร ซึ่ง “เห็ด” ที่เป็นสิ่งมีชีวิตในอาณาจักรฟังไจ (Fungi) มีบทบาทสำคัญ ที่ทำหน้าที่ย่อยสลายซากพืชและไม้ผุ รวมถึงสร้างความสัมพันธ์แบบไมคอร์ไรซากับไม้ในวงศ์ยาง (Dipterocarpaceae) เช่น เต็ง รัง และเหียง อีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดูดซึมน้ำและแร่ธาตุในสภาพแวดล้อมที่จำกัด ส่งผลให้ป่าเต็งรังสามารถรักษาสมดุลเชิงนิเวศและคงความหลากหลายของเห็ดชนิดต่างๆ

ทีมวิจัยจาก มจร.ราชบุรี ร่วมกับกลุ่มงานวิจัยเห็ด ธนาคารทรัพยากรชีวภาพแห่งชาติ (NBT) มีการสำรวจในพื้นที่ป่าเต็งรัง มจร. ราชบุรี พบเห็ดหลายกลุ่มที่บ่งชี้ได้ถึงการมีระบบนิเวศที่สมบูรณ์ของผืนป่าเต็งรัง มจร. ราชบุรี ซึ่งการกระจายของเห็ดในป่าเต็งรังสะท้อนความสัมพันธ์ของระบบนิเวศดิน อินทรีย์วัตถุ และพืชพรรณที่มีลักษณะเฉพาะในพื้นที่แห่งนี้ โดยเห็ดแต่ละกลุ่มมีโครงสร้างและบทบาททางนิเวศแตกต่างกัน ดังนี้

1. กลุ่มเห็ดหลินจือ (*Ganoderma* spp.)

เห็ดหลินจือจัดอยู่ในกลุ่มเห็ดเนื้อแข็ง (polypore fungi) มีลักษณะเด่นคือดอกแข็ง รูปพัด ผิวเป็นมันวาว พบขึ้นบนไม้ผุหรือโคนต้นไม้ที่กำลังเสื่อมสภาพ ชนิดนี้เป็น ผู้ย่อยสลายลิกนินและเซลลูโลสระดับสูง (white-rot fungi) ทำให้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการย่อยสลายไม้เนื้อแข็งของไม้วงศ์ยางที่ผุพังในป่าเต็งรัง กระบวนการย่อยสลายของหลินจือช่วยปลดปล่อยคาร์บอนและธาตุอาหารกลับคืนสู่ดิน ทำให้เกิดการหมุนเวียนธาตุอาหารอย่างต่อเนื่อง เห็นได้ชัดว่ากลุ่มหลินจือสะท้อน อัตราการสลายเนื้อไม้ และความสมบูรณ์ของระบบย่อยสลายในพื้นที่

2. กลุ่มเห็ดรังนก (Cyathus spp., Nidularia spp.)

เห็ดรังนกจัดอยู่ในกลุ่ม Nidulariaceae มีลักษณะเป็นถ้วยขนาดเล็ก ภายในมีโครงสร้างคล้าย “ไข่เห็ด” หรือ peridioles ซึ่งเป็นแหล่งบรรจุสปอร์ จุดเด่นคือเป็นเห็ดที่อาศัยแรงกระแทกของหยดน้ำในการดีดสปอร์ออกจากถ้วย กระบวนการนี้เรียกว่า splash-cup dispersal เป็นกลไกการแพร่กระจายสปอร์ที่พบในระบบนิเวศที่มีชั้นใบไม้ปกคลุมหนาแน่น เห็ดรังนกจึงมีบทบาทสำคัญในการย่อยสลายเศษใบไม้และเศษอินทรีย์วัตถุระดับผิวดิน และเป็นตัวบ่งชี้ความต่อเนื่องของกระบวนการสลายสารอินทรีย์ภายในป่าเต็งรัง

3. กลุ่มเห็ดปะการัง (Clavaria และ Ramaria spp.)

เห็ดกลุ่มนี้มีลักษณะเด่นคือดอกแตกแขนงคล้ายปะการัง บางชนิดสีเหลือง ขาว หรือส้ม จัดเป็นกลุ่มเห็ดที่ย่อยสลายอินทรีย์วัตถุในชั้นดินและเศษใบไม้ กลุ่มนี้ช่วยเพิ่มความพรุนของดินและส่งเสริมโครงสร้างดินในช่วงฤดูฝน บางชนิดอาจเชื่อมโยงกับรากพืชในรูปแบบ endomycorrhiza ซึ่งช่วยเพิ่มพื้นที่ผิวในการดูดซึมน้ำและธาตุอาหารในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำตามลักษณะของป่าเต็งรัง การพบเห็ดปะการังมักบ่งบอกถึงพื้นที่ที่มีการฟื้นฟูอินทรีย์วัตถุอย่างต่อเนื่อง

4. เห็ดโคน (Termitomyces spp.)

เห็ดโคนมีความสัมพันธ์โดยตรงกับปลวกในรูปแบบ mutualism โดยเห็ดเจริญในโครงสร้างที่เรียกว่า “รังอับเห็ด (fungus comb)” ซึ่งปลวกสร้างขึ้นจากเศษพืชที่ผ่านการบดเคี้ยว เส้นใยเห็ดทำหน้าที่ย่อยสลายเซลลูโลสให้เป็นอาหารที่ปลวกสามารถย่อยได้ ขณะที่ปลวกช่วยควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น และป้องกันศัตรูของเส้นใย เห็ดโคนเป็นเห็ดที่เกิดเฉพาะในระบบนิเวศที่มีรังปลวกขนาดใหญ่ และมีอินทรีย์วัตถุหมุนเวียนต่อเนื่อง จึงเป็นดัชนีบ่งชี้ “สุขภาพของระบบนิเวศใต้ดิน” และสุขภาพของชั้นอินทรีย์วัตถุในป่าเต็งรัง การกระจายของเห็ดโคนมักสัมพันธ์กับพื้นที่ที่มีชนิดไม้ผลัดใบ เช่น เต็ง รัง และเหียง เนื่องจากมีเศษใบไม้จำนวนมากที่เหมาะสมต่อปลวกและเส้นใยเห็ด ทำให้เป็นจุดกำเนิดของดอกเห็ดโคนในช่วงต้นฤดูฝน เห็ดโคนกับป่าเต็งรัง จึงมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจชุมชนของพื้นที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน

เห็ดระโงก ไม้วงศ์ยาง และกิจกรรมการเรียนรู้

เห็ดระโงก (*Amanita* spp.) เป็นเห็ดที่สร้างไมคอร์ไรซาร่วมกับไม้ในวงศ์ยางอย่างชัดเจนโดยเส้นใยของเห็ดแผ่กระจายรอบระบบรากของต้นไม้ ช่วยเพิ่มการดูดซึมฟอสฟอรัสและธาตุอาหารรองในสภาพดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ การพบเห็ดระโงกจึงสะท้อนความสัมพันธ์ทางนิเวศระหว่างเห็ด ไม้ยืนต้น และโครงสร้างดิน

การใช้เห็ดระโงกเป็นฐานกิจกรรมการเรียนรู้สามารถส่งเสริมความเข้าใจด้านนิเวศวิทยาของป่าเต็งรัง เช่น การสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งเห็ดและชนิดต้นไม้ การประเมินความชื้นและความหนาของชั้นอินทรีย์วัตถุที่เอื้อต่อการเกิดดอกเห็ด การทดลองเสริมอินทรีย์วัตถุรอบต้นเหียงเพื่อศึกษาผลต่อการเกิดไมคอร์ไรซา

การใช้เห็ดระโงกเป็นฐานกิจกรรมการเรียนรู้

ความสำคัญของป่าเต็งรังต่อการเก็บกักก๊าซเรือนกระจก

คุณค่าที่สำคัญของป่าไม้อีกหนึ่งอย่างที่เรารู้จักกันดีก็คือ การเป็นแหล่งดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ จนอาจเรียกได้ว่า "ป่าคือปอดของโลก" ที่ช่วยเปลี่ยนมลพิษให้กลายเป็นอากาศที่ดีแก่คนเราและสิ่งมีชีวิตอื่นๆ โดยป่าแต่ละชนิดก็จะมีความสามารถในการกักเก็บคาร์บอนแตกต่างกันไป ตามชนิดพันธุ์ของต้นไม้ ช่วงการเจริญเติบโต และสภาพแวดล้อมรอบข้าง ป่าเต็งรังเป็นแหล่งกักเก็บคาร์บอน (carbon sequestration) โดยต้นไม้ในป่าจะดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากบรรยากาศเพื่อนำไปใช้ในการสังเคราะห์ด้วยแสง และเก็บคาร์บอนไว้ในส่วนต่าง ๆ ของต้นไม้ เช่น ลำต้น กิ่ง และราก นอกจากนี้คาร์บอนยังสามารถถูกเก็บสะสมไว้ในดินของป่าได้ด้วย แม้ว่าป่าเต็งรังจะมีความหนาแน่นน้อยกว่าป่าประเภทอื่น แต่ก็ยังคงมีบทบาทสำคัญในการช่วยลดก๊าซเรือนกระจก **พื้นที่ป่าเต็งรัง มจร.ราชบุรี สามารถดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ประมาณ 9,259.93 ตัน/ปี**

มจร. ราชบุรี ได้ดำเนินงาน “โครงการศูนย์เรียนรู้ป่าเต็งรัง” โดยกำหนดพื้นที่ป่าประมาณ 21 ไร่ ที่มีเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร ได้จำแนกชนิดพรรณไม้ จัดเก็บฐานข้อมูลพรรณไม้และระบบนิเวศป่าเต็งรัง โดยรวบรวมไว้ใน **ฐานข้อมูลราชบุรีศึกษา** ชื่อว่า “ฐานข้อมูลต้นไม้ มจร. (ราชบุรี)” มีพรรณไม้ จำนวน 77 ชนิด เว็บไซต์ <https://rbkm.kmutt.ac.th/> เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากร ได้เห็นความสำคัญของการศึกษาเรียนรู้รูป และการอนุรักษ์ป่าไม้ในพื้นที่ให้ยั่งยืน รวมถึงการ ดำเนินงานตามนโยบายของมหาวิทยาลัยการปลดปล่อยคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ของ มจร. ภายในปี ค.ศ. 2040 (KMUTT Carbon Neutrality 2040) และช่วยลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ช่วยลด มลภาวะอากาศเป็นพิษจากฝุ่นและหมอกควัน อีกทั้งช่วยลดภาวะโลกร้อน โดยโครงการศูนย์เรียนรู้ป่าเต็งรัง ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ประเภท ได้แก่ (1) เส้นทางศึกษาธรรมชาติพร้อมป้าย QR Code, (2) ฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติออนไลน์พร้อมพิกัด GPS, (3) สื่อการเรียนรู้รูปแบบภาพ คลิปวิดีโอ และสื่อเสมือน และ (4) กิจกรรมเชิงปฏิบัติ เช่น การเพาะกล้าไม้ การปลูกต้นไม้ และการสำรวจเห็ดรา มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมแล้วกว่า 1,586 คน พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้มีความรู้ในองค์ประกอบของนิเวศน์ที่พันธุ์ไม้ต่างๆ สิ่งมีชีวิตชนิดอื่น และสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เป็นป่าเต็งรัง ได้เห็นความสำคัญของการมีอยู่ของป่าไม้ และพัฒนาแนวคิดของตนเองสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

NATURE TRAIL เส้นทางปั่นจักรยานและจุดแวะชมธรรมชาติ ที่ให้ทั้งความสนุกและโอกาสเรียนรู้ธรรมชาติอย่างใกล้ชิด เพลิดเพลินกับดงพรรณไม้เฉพาะถิ่น มุมชมวิว scenery ที่สวยงาม และระบบนิเวศป่าเต็งรัง เหมาะสำหรับทุกช่วงวัย เพื่อการพักผ่อนจิตใจสัมผัสความสงบและเสียงของธรรมชาติ การออกกำลังกายในบรรยากาศที่ไม่เหมือนที่ใด

จุดที่ 1 “Romantic Road” เป็นเส้นทางปั่นจักรยานร่มรื่นด้วยแนวต้นสนประดิพัทธ์ ซึ่งปลูกขึ้นเพื่อกำหนดขอบเขต และเป็นแนวกันเสียงกันลม

จุดที่ 2 “เนินนั้บดาว” เกิดจากดินที่ได้จากการขุดบ่อน้ำ จนกลายเป็นจุดชมวิวมุมสูงที่โดดเด่นและสวยงาม ด้านหลังเป็นแนวเขาสน ส่วนด้านหน้ามองเห็นอาคารของวิทยาเขตราชบุรีได้อย่างชัดเจน ในคืนเดือนมืดที่ท้องฟ้าเปิด ที่นี่คือจุดชมดาวทั้งดงาม เหมาะสำหรับพักผ่อนและสัมผัสความเงียบสงบของธรรมชาติยามค่ำคืน

จุดที่ 3 “บ่อเสี้ยวพระจันทร์” เกิดจากการออกแบบภูมิสถาปัตย์ให้รับและกักเก็บน้ำตามแนวความสูงของพื้นที่ น้ำที่ไหลมาจากแนวเขาสนถูกรวบรวมไว้ในบ่อความจุ **49,800** ลูกบาศก์เมตร ท่ามกลางป่าธรรมชาติ กลายเป็นแหล่งน้ำสำคัญและที่อยู่อาศัยของนก แมลง และสัตว์หลากหลายชนิด สัมผัสความงดงามของระบบนิเวศและเรียนรู้การอยู่ร่วมกันของธรรมชาติอย่างสมดุล

จุดที่ 4 “ดงอรพิม” เป็นพื้นที่เฉพาะที่พบต้นอรพิม หรือ “คิ้วนาง” (*Bauhinia winitii*) ขึ้นอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม คาดว่าเกิดจากการกระจายพันธุ์ตามธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโต เป็นไม้เถาที่มีมือเกาะ กิ่งอ่อนมีขนสีน้ำตาล ใบประกอบ และดอกขนาดใหญ่คล้ายดอกกลี๊ส มี 5 กลีบ สีขาว 4 กลีบ สีเหลือง 1 กลีบ โดดเด่นสะดุดตา เมื่อออกฝักจะมีลักษณะยาวคล้ายดาบ ภายในมีเมล็ดแบนจำนวนมาก พืชชนิดนี้เป็นพรรณไม้เฉพาะถิ่นของประเทศไทย ใช้ประโยชน์ทางสมุนไพรได้ เช่น แก้กท้องเสีย แก้วปวดศีรษะ ขับเสมหะ และแก้บิด

จุดที่ 5 “สวนไผ่” (Bamboo Garden) เป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์ไผ่จากป่าตะนาวศรีและพื้นที่อื่น ๆ รวมกว่า 44 สายพันธุ์ โดยมีพันธุ์เด่นของตะนาวศรีปลูกเปรียบเทียบกับพันธุ์ไผ่จากถิ่นต่าง ๆ เพื่อศึกษาการเจริญเติบโตและลักษณะเฉพาะของแต่ละสายพันธุ์ พื้นที่แห่งนี้ไม่เพียงเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพฤกษศาสตร์และการอนุรักษ์พันธุ์ไม้เท่านั้น แต่ยังมอบบรรยากาศร่มรื่นสวยงาม เดินชม และเรียนรู้ความหลากหลายของพืชเศรษฐกิจที่มีคุณค่าทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

จุดที่ 7 “สวนสมุนไพร” (Herb Garden) เป็นแหล่งรวบรวมไม้หัวและพืชสมุนไพรที่พบในป่าเต็งรังและชุมชน ซึ่งนำมาใช้ประโยชน์ทางยาและอาหาร เช่น ว่านชักมดลูก บำรุงมดลูกและแก้ประจำเดือน ผิดปกติ ว่านสาวหลง ช่วยบำรุงร่างกายและเสริมความงาม ขมิ้นอ้อยและขมิ้นขาว แก้ปวด แก้อักเสบ ว่านม้าเลื่องและว่านมหาเมฆ ใช้บรรเทาอาการปวดเมื่อย ว่านเอ็นเลื่อง ฟันพุเอ็นและกล้ามเนื้อ ต้นอาวและอาว ช่วยแก้อาการไอและบำรุงร่างกาย ไพล แก้ฟกช้ำและลดอาการปวดเมื่อย สวนสมุนไพรแห่งนี้จึงเป็นทั้งแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ได้สัมผัสคุณค่าของพืชสมุนไพรไทยอย่างใกล้ชิด

จุดที่ 8 สุพรรณนิการ์ หรือ ฝ้ายคำ Yellow cotton tree (*Cochlospermum religiosum* Alston.) วงศ์ COCHLOSPERMACEAE ถูกนำมาปลูกในพื้นที่ มจร.ราชบุรี เนื่องจากเป็นไม้โตเร็ว ทนแล้ง ให้ดอกสีเหลืองสดสวยงาม เมื่อปลูกตามแนวถนนหรือเป็นกลุ่ม ก็จะทำให้ความสดใสสวยงาม ลักษณะไม้ยืนต้น ผลัดใบ สูง 5-12 เมตร เปลือกเรียบ สีน้ำตาลเทา กิ่งก้านมักคดงอ ใบเดี่ยวแผ่เป็นรูปฝ่ามือ มี 5 แฉก ปลายใบเป็นแฉกแหลม โคนใบเว้า ขอบใบเป็นคลื่น ดอกสีเหลืองสด ออกเป็นช่อที่ปลายยอดบานทีละดอกจากโคนไปยังปลายช่อดอก กลีบดอกจำนวนมาก) ดอกซ้อน) และมี 5 กลีบ (ดอกลา) เกสรตัวผู้สีเหลืองจำนวนมากเรียงอยู่ที่กลางดอก ขนาดดอกบาน 6-8 ซม. ผลรูปไข่กลับ กว้าง 3 ซม. ยาว 5-7 ซม. เมื่อแห้งสีน้ำตาล เมล็ดจำนวนมาก มีปุยสีขาวคล้ายปุยฝ้ายหุ้มเมล็ด กระจายพันธุ์จากอินเดีย ศรีลังกา และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบขึ้นกระจายอยู่ตามป่าเต็งรัง ในหน้าแล้งจะผลัดใบ และออกดอกสีเหลืองสะพรั่งทั้งต้น สวยงามมาก จึงนิยมปลูกเป็นไม้ประดับทั่วไป ชื่อละติน *religiosa* มาจากการที่ชาวอินเดียและศรีลังกาใช้ดอกไม้นี้ทางศาสนา โดยนำไปไหว้พระหรือบูชาเทพเจ้า ในเทศกาลต่างๆ

ธันวาคม 2568

ผู้ให้ข้อมูลและเรียบเรียงโดย
ดร.ทศพร ทองเที่ยง
คุณสุภาวดี สังข์วรรณ
คุณธิดาพร โคตรพัฒน์
คุณอิทธิพล พวงมาเทศ